

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΠΑΠΟΥΛΙΔΟΥ-ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΤΣΗΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΜΟΡΦΗ

- Εισαγωγή με ερωτήσεις κλειστού τύπου ή πολλαπλής επιλογής.
- Όλα τα κείμενα της Γ' Λυκείου.
- Μετάφραση και εισαγωγικό σημείωμα σε κάθε κείμενο.
- Σημαντικές παρατηρήσεις σε γραμματική και συντακτικό για κάθε κείμενο.
- Όλες οι απαραίτητες μετατροπές συντακτικού σε κάθε κείμενο.
- Ετυμολογικές παρατηρήσεις σε κάθε κείμενο.
- Κριτήρια αξιολόγησης εφ' όλης της ύλης.

Εκδόσεις
Φιλολογικό σχολείο

ISBN : 978-618-86530-3-0

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

**ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΠΑΠΟΥΛΙΔΟΥ-
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΤΣΗΣ**

**ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΥΜΦΩΝΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΦΕΚ
4254/15-9-21 ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΕΟ ΤΡΟΠΟ
ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΦΕΚ 3731/14-7-
22 ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΥΛΗ**

ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΠΑΠΟΥΛΙΔΟΥ- ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΑΤΣΗΣ

Διόρθωση-επιμέλεια : Στέλλα Μουταφίδου

Ολυμπία Ζουρνατζή

Εκδόσεις: Φιλολογικό σχολείο

Διεύθυνση / Κεντρική Διάθεση: Σερρών 51, Κορυδαλλός, 18120

Τηλ.: +30 210 4945323

Email : info@filologikosxoleio.gr

Web site / e-shop: <https://filologikosxoleio.gr/>

ISBN : 978-618-86530-3-0

Ἡ πνευματικὴ ἰδιοκτησία ἀποκτάται χωρὶς καμιά διατύπωση καὶ χωρὶς τὴν ἀνάγκη ρῆτρας ἀπαγορευτικῆς τῶν προσβολῶν τῆς. Ἐπισημαίνεται πάντως ὅτι κατὰ τὸ Ν.2387/20 (ὅπως ἔχει τροποποιηθεῖ μὲ τὸ Ν. 2121/93 καὶ ἰσχύει σήμερα) καὶ κατὰ τὴ Διεθνή Σύμβαση τῆς Βέρνης (ποῦ ἔχει Κυρωθεῖ μὲ τὸ Ν.100/1975) ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευση, ἡ ἀποθήκευση σὲ κάποιο σύστημα διάσωσης καὶ γενικὰ ἡ ἀναπαραγωγή τοῦ παρόντος ἔργου, μὲ ὅποιοδήποτε τρόπο ἢ μορφή, τμηματικά ἢ περιληπτικά, στὸ πρωτότυπο ἢ σὲ μετάφραση ἢ ἄλλη διασκευή, χωρὶς γραπτὴ ἄδεια τοῦ ἐκδότη.

Στυλιανὴ Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	14
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	23
ΚΕΙΜΕΝΑ	
ΚΕΙΜΕΝΟ XVI - Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΑΙΣΑΡΑ ΣΤΗΝ ΓΑΛΛΙΑ.	28
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	28
Μετάφραση	29
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	30
Λατινικές φράσεις και ρητά	31
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	31
ΚΕΙΜΕΝΟ XVII - ΦΟΒΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΑΓΝΩΣΤΟ	32
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	32
Μετάφραση	33
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	34
Λατινικές φράσεις και ρητά	35
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	35
ΚΕΙΜΕΝΟ XVIII - Ο ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ	36
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	36
Μετάφραση	37
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	38
Λατινικές φράσεις και ρητά	39
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	39
ΚΕΙΜΕΝΟ XIX - Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ	40
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	40
Μετάφραση	41
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	42
Λατινικές φράσεις και ρητά	43
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	43
ΚΕΙΜΕΝΟ XX - ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΟΥΡΤΙΝΕΣ Ή ΠΩΣ Ο	44

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΕΓΙΝΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑΣ	
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	44
Μετάφραση	45
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	46
Λατινικές φράσεις και ρητά	48
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	48
ΚΕΙΜΕΝΟ XXI - ΠΩΣ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΟ ΠΙΣΑΥΡΟ	49
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	49
Μετάφραση	50
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	51
Λατινικές φράσεις και ρητά	52
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	52
ΚΕΙΜΕΝΟ XXII - ΠΡΟΤΡΟΠΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	53
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	53
Μετάφραση	54
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	55
Λατινικές φράσεις και ρητά	56
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	56
ΚΕΙΜΕΝΟ XXIII - ΕΝΑΣ ΥΠΕΡΟΧΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ	57
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	57
Μετάφραση	58
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	59
Λατινικές φράσεις και ρητά	61
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	61
ΚΕΙΜΕΝΟ XXIV - ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΕΝΟΣ ΨΕΥΤΗ	62
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	62
Μετάφραση	63
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	64
Λατινικές φράσεις και ρητά	65
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	65

ΚΕΙΜΕΝΟ XXV - ΠΩΣ ΕΝΑ ΣΥΚΟ ΣΤΑΘΗΚΕ ΑΦΟΡΜΗ ΝΑ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΙ Η ΚΑΡΧΗΛΟΝΑ	67
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	67
Μετάφραση	68
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	69
Λατινικές φράσεις και ρητά	70
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	70
ΚΕΙΜΕΝΟ XXVI - Ο ΠΛΙΝΙΟΣ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΕΝΑ ΘΛΙΒΕΡΟ ΓΕΓΟΝΟΣ	72
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	72
Μετάφραση	73
Μετατροπές -Μετασχηματισμοί	74
Λατινικές φράσεις και ρητά	75
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	75
ΚΕΙΜΕΝΟ XXVII - ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΩΡΙΜΑΖΕΙ ΟΠΩΣ ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ	76
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	76
Μετάφραση	77
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	78
Λατινικές φράσεις και ρητά	78
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	79
ΚΕΙΜΕΝΟ XXVIII - ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΕΝΟΣ ΔΡΑΠΕΤΗ ΔΟΥΛΟΥ	80
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	80
Συντακτική ανάλυση και δευτερεύουσες προτάσεις	81
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	82
Λατινικές φράσεις και ρητά	83
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	83
ΚΕΙΜΕΝΟ XXIX - Ο ΟΚΤΑΒΙΑΝΟΣ , Ο ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΡΑΚΙ	84
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	84
Μετάφραση	85
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	86

Λατινικές φράσεις και ρητά	87
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	87
ΚΕΙΜΕΝΟ XXX - Ο ΛΙΚΙΝΟΣ ΜΟΥΡΗΝΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΗΘΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ	88
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	88
Μετάφραση	89
Μετατροπές -Μετασχηματισμοί	90
Λατινικές φράσεις και ρητά	91
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	91
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXI - Η ΓΕΝΝΑΙΟΤΗΤΑ ΔΕ ΒΓΑΙΝΕΙ ΠΑΝΤΑ ΣΕ ΚΑΛΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	93
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	93
Μετάφραση	94
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	95
Λατινικές φράσεις και ρητά	96
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	96
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXII - ΕΝΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΤΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ	97
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	97
Μετάφραση	98
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	99
Λατινικές φράσεις και ρητά	101
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	101
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXIII - ΚΑΙΡΟΣ ΓΙΑ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ	102
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	102
Μετάφραση	103
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	104
Λατινικές φράσεις και ρητά	105
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	105
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXIV - Ο ΣΚΙΠΙΩΝΑΣ Ο ΑΦΡΙΚΑΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΗΣΤΑΡΧΟΙ	106
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	106

Μετάφραση	107
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	108
Λατινικές φράσεις και ρητά	110
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	110
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXV - Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΕΞΟΡΙΑΣ	111
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	111
Μετάφραση	112
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	113
Λατινικές φράσεις και ρητά	114
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	114
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXVI - ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ	115
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	115
Μετάφραση	116
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	117
Λατινικές φράσεις και ρητά	118
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	119
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXVII - Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ	120
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	120
Μετάφραση	121
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	122
Λατινικές φράσεις και ρητά	123
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	123
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXVIII - Η ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΙΚΙΛΙΑΣ	124
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	124
Μετάφραση	125
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	126
Λατινικές φράσεις και ρητά	127
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	127
ΚΕΙΜΕΝΟ XXXIX - ΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΟ ΙΔΑΝΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	128

Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	128
Μετάφραση	129
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	130
Λατινικές φράσεις και ρητά	131
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	131
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΙ - ΑΚΛΟΝΗΤΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑ	132
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	132
Μετάφραση	133
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	134
Λατινικές φράσεις και ρητά	135
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	135
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΛΙ - ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΙΛΑΣ	136
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	136
Μετάφραση	137
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	138
Λατινικές φράσεις και ρητά	139
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	139
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΛΙΙ - Ο ΚΙΚΕΡΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ	140
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	140
Μετάφραση	141
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	142
Λατινικές φράσεις και ρητά	144
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	144
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΛΙΙΙ - Η ΟΡΓΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ	145
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	145
Μετάφραση	146
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	147
Λατινικές φράσεις και ρητά	149
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	149

ΚΕΙΜΕΝΟ XLIV - Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΤΥΡΑΝΝΩΝ	150
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	150
Μετάφραση	151
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	152
Λατινικές φράσεις και ρητά	153
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	153
ΚΕΙΜΕΝΟ XLV - ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΠΤΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ	154
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	154
Μετάφραση	155
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	156
Λατινικές φράσεις και ρητά	158
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	158
ΚΕΙΜΕΝΟ XLVI - ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ	159
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	159
Μετάφραση	160
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	161
Λατινικές φράσεις και ρητά	162
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	162
ΚΕΙΜΕΝΟ XLVII - Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΣ	163
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	163
Μετάφραση	164
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	165
Λατινικές φράσεις και ρητά	166
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	166
ΚΕΙΜΕΝΟ XLVIII - ΤΟ ΕΛΑΦΙ ΤΟΥ ΣΕΡΤΩΡΙΟΥ	167
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	167
Μετάφραση	168

Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	169
Λατινικές φράσεις και ρητά	170
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	170
ΚΕΙΜΕΝΟ ΧΛΙΧ - Η ΠΟΡΚΙΑ ΚΑΙ Ο ΒΡΟΥΤΟΣ	171
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	171
Μετάφραση	172
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	173
Λατινικές φράσεις και ρητά	174
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	174
ΚΕΙΜΕΝΟ L - Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΗΣΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	176
Κείμενο και εισαγωγικό σημείωμα	176
Μετάφραση	177
Μετατροπές-Μετασχηματισμοί	178
Λατινικές φράσεις και ρητά	179
Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις με τα νέα ελληνικά	179
ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ & ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	180
1 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XX (20) & XXIV (24)	180
2 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XIX (19) & XXV (25) & XXVIII (28)	189
3 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXXI (31) & XLIV (44)	195
4 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXVII (27) & XLII (42)	202
5 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXXVI(36) & XLII (42) & XLIII (43)	210
6 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXXVII (37) & XLVIII (43)	218
7 ^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XVI (16) & L (50)	225

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

1. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

1. Η λατινική γλώσσα ήταν διάλεκτος των Λατίνων.
2. Οι Ρωμαίοι την γλώσσα τους την ονόμαζαν «ρωμαϊκή».
3. Η ελληνική και η λατινική γλώσσα δεν έχουν ομοιότητες.
4. Η αρχέγονη λατινική γλώσσα δεν ήταν λιτή αλλά πολύπλοκη γλώσσα.
5. Η παραγωγή αξιόλογων λατινικών κειμένων έγινε μετά το 250 π.Χ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Σε ποια γλωσσική οικογένεια ανήκει η λατινική γλώσσα;
2. Πού οφείλονται οι ομοιότητες ανάμεσα στη λατινική και την ελληνική γλώσσα;
3. Τι γνωρίζετε για το λατινικό αλφάβητο;
4. Από πότε καλλιεργείται συστηματικά η λατινική γλώσσα;

2. Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Ποιο έτος θεωρείται το γενέθλιο της ρωμαϊκής λογοτεχνίας και γιατί;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

1. Ο πρώτος που μετέφρασε την Οδύσσεια του Ομήρου στα Λατινικά ήταν:
Α. Ο Λίβιος Ανδρόνικος

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

- B. Ο Σενέκας
- Γ. Ο Άκκιος.

2. Ο Λίβιος Ανδρόνικος ήταν:
 - A. Έλληνας στρατηγός
 - B. Έλληνας ποιητής
 - Γ. Έλληνας αιχμάλωτος.
3. Η μετέπειτα συγγραφική παραγωγή θα είναι συνδεδεμένη με τις:
 - A. Ιταλικές πηγές
 - B. Ελληνικές πηγές
 - Γ. Ασιάτικες πηγές.

3. ΕΠΟΧΕΣ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. Ποιες είναι οι εποχές της ρωμαϊκής λογοτεχνίας με βάση:
 - α) την περιγραφική διαίρεση,
 - β) τη διαίρεση με ιστορικά κριτήρια;

ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗΣ

1. Να αντιστοιχίσετε τους όρους στην σωστή ομάδα: αυγούστεια, προκλασική, μετακλασική, δημοκρατική, αυτοκρατορική, ύστερη αρχαιότητα, κλασική:
ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ:

4. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

1. Να αναφέρετε συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λογοτεχνίας.
2. Ποια είναι τα φυσικά χαρακτηριστικά της λατινικής γλώσσας;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΩΣΤΟΥ-ΛΑΘΟΥΣ

1. Στο χώρο της λογοτεχνίας η Ελλάδα δεν κατάφερε να κυριαρχήσει στο αγροτικό Λάτιο.
2. Η Λατινική θεωρείται σήμερα «νεκρή» γλώσσα αφού δεν κατάφερε να επιβιώσει ούτε στις ρωμανικές γλώσσες.
3. Imitatio σημαίνει πρόσληψη.
4. Ο Κικέρων και ο Βεργίλιος ήταν λογοτέχνες της μετακλασικής Ρώμης.
5. Οι Ρωμαίοι ουδέποτε ενέπλεξαν χρονικά τα διάφορα ελληνιστικά, κλασικά και αρχαϊκά πρότυπα.
6. Η εξέλιξη των λογοτεχνικών ειδών στην Ρώμη διατηρεί την ίδια πορεία με τα αντίστοιχα λογοτεχνικά είδη στην αρχαία Ελλάδα.
7. Η σάτιρα είναι ένα καθαρά αρχαιοελληνικό λογοτεχνικό είδος.
8. Στην ρωμαϊκή λογοτεχνία εκθειάζονται μεταξύ άλλων τα πάτρια ήθη, η ανδρεία, η επιείκεια, το κύρος και η θρησκεία.
9. Η λατινική γλώσσα εμπλουτίστηκε με καλολογικά στοιχεία από τους χειριστές της.
10. Στη διάρκεια του Μεσαίωνα η ρωμαϊκή γλώσσα θεωρείται πλέον ώριμη.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ΚΕΙΜΕΝΟ XXXVII – Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Οι εμφύλιοι πόλεμοι αποτέλεσαν μια μελανή σελίδα στην ιστορία της δημοκρατίας της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Ο Κικέρωνας περιγράφει την ψυχολογία των αντιπάλων και κυρίως τη συμπεριφορά του νικητή σε μια προσπάθεια να προσφέρει μια βιωματική ανάλυση της πραγματικότητας των εμφυλίων πολέμων, οι οποίοι ολοκληρώθηκαν το 31π.Χ. με τη νίκη του Οκταβιανού ενάντια στον Αντώνιο και στην Κλεοπάτρα στη ναυμαχία του Ακτίου.

ΚΕΙΜΕΝΟ

In eum locum res deducta est, ut, nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit, salvi esse nequeamus. Equidem, ut veni ad urbem, non destiti omnia et sentire et dicere et facere, quae ad concordiam pertinerent; sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent, etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius. Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Σε τέτοιο σημείο έχουν οδηγηθεί τα πράγματα, ώστε να μη μπορούμε να σωθούμε, αν δε βοηθήσει κάποιος θεός ή κάποιον τυχαίο περιστατικό. Εγώ βέβαια, όταν ήρθα στην πόλη, δε σταμάτησα και να αισθάνομαι και να λέω και να κάνω όλα όσα στόχευαν στην ομόνοια· αλλά τόση μανία είχε πιάσει όλους, ώστε να επιθυμούν να μάχονται, αν και εγώ φώναζα ότι τίποτα δεν είναι πιο αξιοθρήνητο από τον εμφύλιο πόλεμο. Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφυλίους πολέμους, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους από ότι συνήθως, ώστε, ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να εξαναγκάζονται να γίνουν από ανάγκη. Γιατί τα αποτελέσματα των εμφυλίων πολέμων είναι πάντοτε τέτοια, ώστε να γίνονται όχι μόνο αυτά, που θέλει ο νικητής, αλλά ώστε ακόμη να κάνει ο νικητής το χατίρι εκείνων, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Η μετοχή μέλλοντα του ρήματος **pario** είναι: *pariturus-a-um*.
Θυμηθείτε τις παρακάτω μετοχές μέλλοντα:
orior → *oriturus-a-um*
morior → *moriturus-a-um*
ruo → *ruiturus-a-um*
nequeo: σύνθετο με το ρήμα *eo*, δεν απαντούν όλοι οι τύποι του ρήματος.
2. Το ουσιαστικό **auxilium-ii** (i) στον ενικό αριθμό σημαίνει *βοήθεια*, ενώ στον πληθυντικό έχει τη σημασία *επικουρικό στράτευμα*. Στο κείμενο απαντά ο τύπος *auxilio* + γενική προσ.= με τη βοήθεια κάποιου, χάρη σε...

ΠΡΟΣΟΧΗ στα ρήματα:

fi, factus sum, fieri (παθητικό του *q.facio*)= γίνομαι
volo, volui, -----, velle= θέλω.

ΠΡΟΣΟΧΗ

Τα επίθετα **salvus**, **civilis**, **omnis** και **impotens** δεν έχουν παραθετικά.

Στις παρακάτω αόριστες αντωνυμίες:

Ουσιαστική: **quis**, **qua** ή **quae**, **quid**

Επιθετική: **qui**, **qua** ή **quae**, **quod**

Ουσιαστική: **aliquis**, **aliqua** ή **aliquae**, **aliquid**

Επιθετική: **aliqui**, **aliqua**, **aliquod**

ΜΕΤΑΤΡΟΠΕΣ

1. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ

quae ad concordiam pertinerent: omnia pertinentia.

2. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ

Sed nihil miserius quam ipsa victoria: sed nihil miserius ipsa victoria (est).

3. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΟΠΟΥ ΕΝΔΕΙΚΝΥΤΑΙ) ΑΠΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΣΕ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟ ΛΟΓΟ ΜΕ ΕΞΑΡΤΗΣΗ IS LEGIT

IS LEGIT in eum locum rem deductam esse, ut, nisi qui deus vel casus aliqui subvenisset, salvi esse nequirent.... se, ut venisset ad urbem, non destitisse omnia et sentire et dicere et facere, quae ad concordiam pertinerent.

4. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΟΠΟΥ ΕΝΔΕΙΚΝΥΤΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΥ ΣΕ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΛΟΓΟ

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius: nihil est bello civili miserius.

5. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΣΕ ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ
Ea victores ferociore impotentioresque reddit: ea victores ferociore impotentioresque reddunur.

ΛΑΤΙΝΙΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΡΗΤΑ

- **Sos (si opus sit)**= αν υπάρχει ανάγκη
- **Status quo**= κατεστημένο.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Casus: κάζο
- Salvi: όλος
- Destiti (de + sisto): στήνω, στάση, στέκομαι
- Concordiam (con + cor): καρδιά
- Furor: φουριόζος
- Invaserat(in + vado): βαίνω, βάδην
- Civilibus: κοίτη
- Natura (= nascor): νατουραλισμός
- Necessitate (ne + cedo): οδός, άνοδος
- Auxilio: αυξάνω, αύξηση.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

6° ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ : XXXVII (37) & XLVIII (43)

XXXVII

[...] Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, necessitate esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

XLVIII

Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam, instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere ;...

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.

1. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

A)Να αναφέρετε τα δύο τμήματα στα οποία μπορούμε να χωρίσουμε την κλασική εποχή.

B)Τι γνωρίζετε για το κίνημα των Νεοτέρων;

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

1. Η λατινική γλώσσα επιδιώκει

A. εξειδίκευση και βάθος

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

- B. χαλαρότητα και διασκέδαση
Γ. πλήρη αντιγραφή των ελληνικών προτύπων.
2. Μετά το 90 π.Χ. επικρατεί ένα άγονο κενό περιόδου
Α. 30 χρόνων
Β. 60 χρόνων
Γ. 48 χρόνων.
3. Οι «νεωτερικοί» ποιητές διακρίνονται για
Α. τα επιγράμματά τους
Β. τα περιπαιχτικά έργα τους
Γ. την ελαφρότητα της γραφής τους.
4. Με τον θάνατο του Αυγούστου παρατηρείται
Α. έκπτωση της ποιότητας των λογοτεχνικών έργων
Β. απουσία ταλέντων
Γ. επιγονισμός.

Μονάδες 10

2. Να βρείτε ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της λατινικής με λέξεις της νέας ελληνικής :

KEIMENO 37: **casus, salvi, destiti, concordiam, furor**
KEIMENO 48: **alba, dono, data erat, cervam, numine.**

Μονάδες 10

3.α) Να γράψετε τους τύπους των λέξεων που ζητούνται.

bellis civilibus: κλητική ενικού αριθμού

victores: ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

exitus: δοτική ενικού αριθμού

auxilio: αιτιατική ενικού αριθμού

necessitate: γενική ενικού αριθμού

pulchritudinis: αφαιρετική ενικού αριθμού

quodam die: αιτιατική πληθυντικού αριθμού

cerva: αιτιατική ενικού αριθμού.

Μονάδες 10

β) Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τις παρακάτω λέξεις:

nihil: αιτιατική πληθυντικού αριθμού και στα τρία γένη

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης

ferociores: το επίρρημα σε όλους τους βαθμούς
eximiae: τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς
utilia: αφαιρετική ενικού στους άλλους βαθμούς.

Μονάδες 6

γ) Να γράψετε τους τύπους των ρημάτων που ζητούνται (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο στους περιφραστικούς τύπους)

reddit: α' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου ενεργητικής φωνής

sunt: β' ενικό υποτακτικής παρακειμένου

fiant: γ' ενικό υποτακτικής παρατατικού

parta sit: απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή

persuasit: γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα παθητικής φωνής

videbatur: α' πληθυντικό υποτακτικής ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή

credita est: β' πληθυντικό προστακτικής Ενεστώτα στην ίδια φωνή

nuntiavisset: το γερουνδιακό και στα τρία γένη

iussit: β' πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου

tacere: β' ενικό οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 10

δ) **conloqui:** να γράψετε τα απαρέμφατα στην ίδια φωνή (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

fugit: να γράψετε την αφαιρετική του σουπίου και το γερουνδιακό και στα τρία γένη.

Μονάδες 4

4.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις: **ferociores, necessitate, bellorum, pulchritudinis, numine.**

Μονάδες 5

β) Να μετατρέψετε την ενεργητικής σύνταξης σε παθητική **ea victores ferociores impotentioresque reddit.**

Μονάδες 8

γ) Να αντικατασταθεί η μετοχή **instinctam** με δευτερεύουσα πρόταση.
Μονάδες 3

δ) Να αναγνωρίσετε την δευτερεύουσα πρόταση **quae utilia factu essent**.

Μονάδες 4

ε) Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να μετατραπεί στο 3^ο είδος (υπόθεση δυνατή ή πιθανή) “**si quid durius ei videbatur ... praedicabat**”.

Μονάδες 5

στ) Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση το “ **Aliqui dixerunt** ” : **Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria**.

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

XXXVII

Όλα είναι αξιοθρήνητα στους εμφύλιους πολέμους, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο αξιοθρήνητο από την ίδια την νίκη: αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους (απ' ότι συνήθως), ώστε, ακόμα και αν δεν είναι τέτοιοι από την φύση τους, εξαναγκάζονται να γίνουν από ανάγκη. Γιατί η έκβαση των εμφύλιων πολέμων είναι τέτοια πάντοτε, ώστε όχι μόνο να γίνονται αυτά τα οποία θέλει ο νικητής, αλλά ακόμα (ώστε) να κάνει ο νικητής το χατίρι εκείνων, με την βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.

XLVIII

Κάποιος Λουζιτανός είχε δώσει για δώρο στο Σερτώριο ένα ιδιαίτερα όμορφο άσπρο ελάφι. Ο Σερτώριος (τούς) έπεισε όλους ότι το ελάφι, κατευθυνόμενο από τη βούληση της Άρτεμης, συζητούσε μαζί του και του υποδείκνυε τι ήταν χρήσιμο να κάνει. Αν έπρεπε να δώσει κάποια διαταγή στους στρατιώτες του που του φαινόταν ότι ήταν κάπως σκληρή, διακήρυσσε ότι τον είχε συμβουλέψει το ελάφι. Αυτό το ελάφι κάποια μέρα έφυγε και πίστεψαν ότι είχε πεθάνει. Όταν κάποιος είχε αναγγείλει στο Σερτώριο ότι το ελάφι είχε βρεθεί, ο Σερτώριος τον διέταξε να το κρατήσει κρυφό.

B.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΝΟΙΧΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

1. «οι κλασικοί....ποίηση»
2. «χαρακτηριστική.....επιγράμματα».

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ

1. Α,Β,Α,Γ.

2.ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑ ΛΕΞΕΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΟ 37

Casus: κάζο

Salvi: όλος

Destiti (de + sisto): στήνω, στάση, στέκομαι

Concordiam (con + cor): καρδιά

Furor: φουριόζος.

ΚΕΙΜΕΝΟ 48

Alba: άλμπουμ, Αλμπίνος

Dono: δίνω,δόση

Data erat: δίδω, δόση, δοτικός

Cervam: κέρασ, κέρατο

Numine: νοώ, νόηση.

3. ΑΣΚΗΣΕΙΣ

α)

- a. **bellis civilibus:** bellum civile
- b. **victores:** victorem
- c. **exitus:** exitui
- d. **auxilio:** auxilium (στον ενικό σημαίνει βοήθεια, ενώ στον πληθυντικό επικουρικό στράτευμα)
- e. **necessitate:** necessitatis
- f. **pulchritudinis:** pulchritudine
- g. **quodam die:** quosdam dies
- h. **cerva:** cervam.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Στυλιανή Παπουλίδου-Δημήτρης Νάτσης